

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ex Recogniti||one Des. Eras-||mi Roterodami.||

Erasmus, Desiderius

Basileae, 1518

VD16 E 3644

C. Svetonii Tranqvil. C. Caesar Caligvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14277

C. SVETONII TRANQVIL.

C. C A E S A R C A L I G V L A.

GERMANICVS C. CAESARIS PATER, DRVSI, & iunioris Antoniae filius, à Tiberio patruo adoptatus, quaesturam quinquennio ante, quam per leges liceret, & post eam consulatū statim gessit. Missusq; ad exercitum in Germaniam: excessu Augusti nunciato, legiones uniuersas Imperatorē Tiberium pertinacissime recusantes, & sibi summā Reip. deferentes, incertum constantia, an pietate maiore, compe-

Excessus, p
obitu.

Sibi recipro
cum.

scuit: atq; hoste mox deuictō, triumphauit. Consul deinde iterum creatus, ac prius, quam honorem iniret, ad componēdum orientis statum expulsus: cum Armeniae regem deuicisset, Cappadociam in prouincia formam redegit: annum aetatis agens quartum & trigessimū, diutino morbo Antiochiaē obiit, non sine ueneni suspitione. Nam praeter liuores, qui toto corpore erāt: & spumas, quae p̄ os fluebāt: cremati q̄q; cor inter ossa incorruptū repertū est: cuius ea natura existimatur, ut tinctū ueneno igne confici nequeat.

2 **O**biit autē (ut opinio fuit) fraude Tiberij, ministerio, & opera Cn. Pisonis. Qui sub idem tempus Syriae praepositus, nec dissimulās offendendū sibi aut patrē, aut filiū: quasi planē ita necesse esset, etiā agrum Germanicū grauissimis uerborū, ac rerum acerbitatibus nullo adhibito modo affecit, propter quae ut Romam redijt, penē discerptus à Populo, & Senatu capitis damnatus est.

Sub idē tem
pus, p̄ circa
idem tēpus.
Adhibere
modum.

3 **O**mnes Germanico corporis, animiq; uirtutes, & quantas nemini cuiq; contigisse satis constat, Formam, & fortitudinem egregiam, ingenium in utroq; eloquentiae, doctrinae q; genere praecellens: beneuolentiam singularem, conciliandae q; hominū gratiae, ac promerendi amoris, mirum & efficax studiū. Formae minus congruebat gracilitas crurum, sed ea quoq; paulatim repleta assidua equi uectatione post cibum. Hostem cominus saepe percussit. Orauit causas etiam triumphales, atq; inter caetera studiorum monumenta reliquit & comœdias graecas. Domi, forisq; ciuilibus, Libera, ac foederata oppida sine licitoribus adibat. Sic ubi clarorum uiroꝝ sepulchra cognosceret: inferias manibus dabat. Caesorum ueteres, ac dispersas reliquias uno tumulo humaturus colligere sua manu, & comportare primus aggressus est. Obrectatoribus etiā qualescunq; & quantacunq; de causa nactus esset: lenis adeo, & innoxius, ut Pisoni decreta sua rescindenti, clientelas diu uexanti, non prius succensere in animum induxerit, quam ueneficijs quoq; & deuotionibus impugnari se comperisset: ac ne tunc quidem ultra progressus, quam ut & amicitia ei more maiorū renunciaret: mandaretq; domesticis ultionem, siquid sibi accideret.

Foederata, p
foedere iūcta

Humare, p
humo con/
dere.

Induxit in
animū succē
sere, pro uo/
luit, cum uer
bo finito.

Renunciare
amicitiā, pro
denunciare
amicitiā
discissam.

Deuo/
tio, p̄ ex
ecratiōe.

4 **Q**uarum uirtutum fructum uberrimū tulit, sic probatus & dilectus à suis, ut Augustus (omitto enim necessitudines reliquas) diu cunctatus, an sibi

g 4 successorem

Favorabilis, p gratiosus. successorem destineret, adoptandum Tiberio dederit. Sic uulgo favorabilis, ut plurimi tradant, quoties aliquò adueniret, uel sicunde discederet: præ turba occurrentium, prosequētiumue, nonnunqū eum discrimen uitæ adisse. E Germania uero post compressam seditionē reuertēti, prætorianas cohortes uniuersas prodisse obuiā, quibus pronūciatū esset, ut duæ tantūmodo exirent. Populi aut̄ Romani, sexum, ætatē, ordinem omnē usquē ad uicesimū lapidem effudisse se.

Radit caput, p radendū curat. Amen longe maiora, & firmitiora de eo iudicia in morte, ac post mortem extitere. Quo defunctus est die, lapidata sunt tēpla, subuersæ deūm aræ, Lares à quibusdam familiares in publicum abiecti, partus coniugum expositi. Quin & barbaros ferūt: quibus intestinū, quibusquē aduersus nos bellum esset: uelut in domestico, cōmuniq; mœrore consensisse ad inducias. Regulos quosdam barbam posuisse, & uxorū capita rasisse, ad indicium maximi luctus. Regum etiam regem & exercitatione uenandi, & cōuictu Megistanū abstīnuisse, quod apud Parthos iusticij instar est. Rex ro gum,

Romæ equidem, cum ad primā famam ualetudinis attonita, & mœsta ciuitas sequentes nuncios operiretur, & repente iam uesperī incertis autoribus cōualuisse tandem percrebuisse: passim cum luminibus, & uictimis in Capitolium concursum est: ac penē reuulsæ templi fores, ne quid gestientes uota reddere moraretur. Expergefactus ē somno Tiberius est gratulantiū uocibus, atq; undiq; concinnentiū, salua Roma, salua patria, saluus est Germanicus. Et ut demū fato functum palam factum est: non solatijs ullis, non edictis inhiberi luctus publicus potuit: durauitq; etiā per festos Decembris mensis dies. Auxit gloriam, desyderiumq; defuncti, & atrocitas insequentium temporum, cunctis nec temere opinantibus, reuerentia eius, ac metu repressam Tiberij scruertiam, quæ mox eruperit.

Abuit in matrimonio Agrippinā M. Agrippæ & Iuliæ filiam, & ex ea liberos tulit: quorum II infantes adhuc rapti, unus iam puera scēs insigni festiuitate: cuius effigiem habitu Cupidinis in æde Capitolinæ Veneris Liuiā dedicauit. Augustus in cubiculo suo positā, quotiescunq; introiret, exosculabatur. Cæteri superstites patri fuerunt. Tres sexus foeminini, Agrippina, Drusilla, Liuilla, continuo triennio nata, totidē mares Nero, & Drusus, & C. Cæsar. Neronem, & Drusum senatus, Tiberio criminante, hostes iudicauit.

Caius Cæsar natus est pridie Cal. Septembres, patre suo, & C. Fonteio Capitone COSS. ubi natus sit, incertum diuersitas tradentiū facit. Cn. Lentulus Getulicus Tyburi genitū scribit. Plinius Secundus in Treueris uico ambientino supra confluentes: addit etiam pro argumento aras ibi ostendi inscriptas ob Agrippinæ puerperium. Versiculi, imperate mox eo, diuulgati apud Hybernas legiones procreatum indicant.

In castris natus, patrijs nutritus in armis,

Iam designati principis omen erat:

Ego in actis Antij inuenio æditum. Getulicū refellit Plinius, quasi mentitum per adulationem, ut ad laudes iuuenis, gloriosiq; principis aliquid etiā ex urbe Herculi

Herculi sacra sumeret: abusu inq̄ audentius mendacio, quod ante annum ferè natus Germanico filius Tyburi, fuerat appellatus & ipse C. Caesar: de cui⁹ amabili pueritia, immaturòq; obitu supra diximus. Pliniū arguit ratio temporum. Nam qui res Augusti memoriæ mandarunt: Germanicum exacto cōsulatu in Gallia missum consentiunt, iam nato Caio. Nec Plinij opinionē inscriptio aræ quicq̄ adiuuerit, cum Agrippina bis in ea regione filias enixa sit: & qualiscūq; partus, sine ullo sexus discrimine, puerperiu uocetur: quod antiqui etiā puellas pueros, sicut & pueros puellas dicitarent. Extat & Augusti epistola ante paucos, q̄ obiret, mēses ad Agrippinā neptem ita scripta de Caio † hoc. Neq; enim quisq̄ iam alius infans nomine pari tunc supererat. Puerum Caium XV Cal. Iunij (si Dij uolent) ut ducerēt Talarus, & Afellius, heri cum his constitui. Mitto præterea cū eo ex seruis meis medicū, quē scripsi Germanico, si uellet, ut retineret. Valebis mea Agrippina, & dabis operā: ut ualens peruenias ad Germanicum tuū. Abunde arbitror patēre, non potuisse ibi nasci Caium: quo propè bimulus demū perductus ab urbe sit. Versicolorum quoq; fidem eadem hæc eleuant: & eo facilius, quod sine autore sunt. Sequenda igitur est (quæ sola actorū restat) & publici instrumenti autoritas. Præsertim cum Caius, Antiū omnibus semper locis, atq; secessibus prælatum non aliter q̄ natale solum dilexerit. Tradaturq; etiā sedem, ac domicilium imperij tædio urbis transferre eò destinasse.

Puellæ pueræ.

Alsihæc.

9 **C**Aligulæ cognomē castrensi loco traxit: quia manipulario habitu inter milites educabat. Apud quos quantū præterea per hanc nutrimentorū consuetudinē amore, & gratia ualuerit, maxime cognitū est, cū post excessum Augusti tumultuantes, & in furorē usq; præcipites, solus haud dubie cōspectu suo flexit. Non em̄ prius destiterunt, q̄ ablegari eum ob seditionis periculum, & in proximā ciuitatem demandari animaduertissent. Tunc demū ad pœnitentiā uersi reprenso, ac retento uehiculo, inuidiam, quæ sibi fieret, deprecari sunt.

Abstobligari

10 **C**Omitatus est patrē & in Syriacā expeditiōe: Vnde reuersus primū in matris, deinde ea relegata, in Liuiæ Augustæ proauia suæ cōubernio mansit. Quā defunctā prætextatus etiā tum pro rostris laudauit. Transijtq; ad Antoniam auiam, & unde uigesimo ætatis anno accitus Capreas, à Tiberio uno atq; eodē die togam sumpsit: barbāq; posuit, sine ullo honore, qualis contigerat tirocinio fratrum eius. Hic omnibus insidijs tentatus elicientiū, cogentiūq; se ad querelas, nullam unq; occasionē dedit: perinde oblitterato suorum casu, ac si nihil cuiq; accidisset. Quæ uero ipse pateret, incredibili dissimulatione transmittens. Tantiq; in auum, & qui iuxta erant: obsequij, ut non immerito sit dictum, nec feruum meliorem ullum, nec deteriorem dominum fuisse.

Trāsmittere, leffer passer, uulgo las faren.

11 **N**aturam tamen sæuam, atq; probrosam: nec tunc quidem inhibere poterat, quin & animaduersionibus, pœniscq; ad supplicium datorū cupidissimi me interesset: & ganeas, atq; adulteria capillamēto calatus, & ueste longa noctibus ambiret: ac scenicas saltandi, canendiq; artes studiosissime appeteret. Facile id sanè Tiberio patiente, si per has mansuefieri posset ferum eius ingenium. Quod sagacissimus senex ita prorsus perspexerat, ut aliquoties prædicaret exitio suo,

tio suo, omniumq; Caium uiuere, & se natricem (serpentis id genus) P. R. Phaetonem orbi terrarum educare.

Non ita multo post Iuniam Claudillam M. Syllani nobilissimi uiri filiam duxit uxorem. Deinde augur in locum fratris sui Drusi destinatus, prius q̄ inauguraretur, ad Pontificatū traductus est: insigni testimonio pietatis, atq; indolis, cū deserta, desolataq; reliquis subsidijs aula: Seiano uero tūc suspecto, mox & oppresso, ad spem successionis paulatim admoueretur. Quam quo magis confirmaret amissa Iunia ex partu, Enniam Næuiam Macronis uxorem, qui tum prætorianis cohortibus præerat: sollicitauit ad stuprū, pollicitus & matrimonium suum, si potius imperio fuisset. Deq; ea re & iureiurādo, & chirographo cauit. Per hanc insinuatū Macroni, ueneno Tiberiū aggressus est, ut quidam opinantur, spirantiq; adhuc detrahi anulum: & quoniā suspicionē retinētis dabat, puluimū iussit iniici, atq; etiā fauces manu sua oppressit: liberto, q̄ ob atrocitatē facinoris exclamauerat, confestim in crucem acto. Nec abhorret à ueritate: cum sint quidam autores, ipsum postea: & si nō de perfecto, at certe de cogitato quondā paricidio professum. Gloriatū enim esse assidue in cōmemoranda sua pietate ad ulciscendā necem matris, & fratrum, introisse se cum pugione cubiculum Tiberij dormiētis, & misericordia correptū, abiecto ferro recessisse: nec illum, quanq̄ sensisset, aut inquirere quicq̄, aut exequi ausum.

Autores sūt, qui narrant, non solū qui suadent.

Scimperium adeptus P. R. uel (ut ita dicam) hominū genus, uoti cōpotem fecit exoptatissimus princeps maximā parti prouincialium, ac militum, quod infantem pleriq; cognouerant: sed & uniuersæ plebi urbanae ob memoriā Germanici patris, miserationemq; propē afflictæ domus. Itaq; ut à Miseno mouit, quibus lugentis habitu, & funus Tiberij prosequens, tamen inter altaria, & uictimas, ardētisq; tēdas, densissimo, & lætissimo obuiorum agmine incessit super fausta nomina, sydus & pullum, & puppum, & alumnum appellantium.

Ingressōq; urbem, statim consensu Senatus, & irrumpētis in curiam turbæ, irrita Tiberij uoluntate, qui testamento alterum nepotem suum prætextatū adhuc cohæredem ei dederat: ius, arbitriumq; omnium rerum illi permissum est, tanta publica lætitia, ut tribus proximis mensibus (ac ne totis quidem) supra centum lxx millia uictimarum cæsa tradantur. Cum deinde paucos post dies in proximas Campaniæ insulas traiecisset: uota pro reditu suscepta sunt, ne nimiam quidem occasionem quoquā omittente, in testificanda solitudine, & cura de incolumitate eius. Ut uero in aduersam ualetudinem incidit: pernoctantibus cunctis circa palatium, non defuerunt, qui depugnatos se armis pro salute agrī, quiq; capita sua titulo proposito uouerent. Accessit ad immensum ciuium amorem, notabilis etiam externorum fauor. Namq; Arthabanus Parthorum rex, odium semper, cōtemptumq; Tiberij præ se ferens, amicitiam eius ultro petijt: uenitq; ad colloquium legati cōsularis, & transgressus Euphratem aquilas, & signa Romana, Casarūq; imagines adorauit.

Testificari, p̄ testari.

Notabilis fauor, pro insigni, in bonā partem.

Incēdebat & ipse studia hominū omni genere popularitatis. Tiberio cū plurimis lachrymis, p̄ cōcione laudato, funeratōq; amplissime, confestim Pandatiam, &

teriã, & Pontias, ad trãsserendos matris, fratrisq; cineres festinauit, tẽpestate turbida, quo magis pietas emineret. Adijtq; uenerabũdus, ac p̄ semet in urnas condidit. Nec minore scena hostiam præfixo in biremis puppe uexillo, & inde Romam Tyberi subuectos, per splendidissimũ quẽq; equestris ordinis, medio, ac frequenti die duobus ferculis maufoleo intulit. Inferiasq; his annua religione publice instituit, & eo amplius matri Circenses, carpẽtumq;, quo in pompa traduceretur. At in memoriam patris, Septembrẽ mensẽ Germanicum appellauit. Post hæc, Antonia auia quicquid unq; Liuia Augusta honorum cepisset, uno SENAT. CON. conegessit. Patruum Claudium equitem Ro. ad id tempus collegam sibi in consulatu assumpsit. Fratrem Tiberiũ die uirilũ togæ adoptauit, appellauitq; principẽ iuuetutis. De sororibus autor fuit, ut omnibus sacramentis afficerent. Necq; me, liberosq; meos chariores habeo, q̄ Caiũ habeo, & sorores eius. Item relationibus consulum, quod bonum, felixq; sit C. Caesari, sororibusq; eius. Pari popularitate dãnatos, relegatosq; restituit. Criminũq;, siqua residua ex priore tempore manebant, omniũ gratiam fecit. Commentarios ad matris, fratrumq; suorum causas pertinentes, necui postmodum delatori, aut testi maneret ullus metus: conuectos in forum, & ante clare obtestatus Deos, neq; legisse, neq; attigisse quicq;, concremauit. Libellum de salute sua oblatum non recepit, contendens nihil sibi admissum, cur cuiq; inuisus esset, negauitq; se delatoribus aures habere.

Põtia meminit & Hieronymus.

Inferia, anni uersaria.

Bracteata sententia.

16 **S**Pintrias monstruosarum libidinum ægre, ne profundo mergeret, exoratus surbe sumnouit. Titi Labieni, Cordi Cremutij, Cassij Seueri scripta senatus consultis abolita requiri, & esse in manibus, lectitariq; pmisit: quando maxime sua interesset, ut facta quæq; posteris tradantur. Rationes imperij ab Augusto pponi solitas, sed à Tiberio intermissas publicauit. Magistratibus liberã iurisdictionem, & sine sui appellatione concessit. Equites Romanos seuerè, curioseq;, nec sine moderatione recognouit, palam adempto equo, quibus aut probri aliquid, aut ignominia inesset: eorum, qui minore culpa tenerentur, nomini bus modo in recitatione præteritis, ut leuior labor iudicantibus foret. Ad quatuor priores, quintam decuriam addidit. Tentauit & comitorum more reuocato, suffragia populo reddere. Legata ex testamento Tiberij, quanq; abolito, sed & Liuiæ Augustæ, quod Tiberius suppresserat, cum fide, ac sine calũnia representata persoluit. Ducentessimam auctio num Italiae remisit. Multis incendiorum damna suppleuit: ac si quibus regna restituit, affecit & fructum omnem uectigaliorum, & redituum mediũ temporis, ut Antiocho Comageno HS millies confiscatum. Quõq; magis nullius non boni exempli fautor uidetur: mulieri libertinae octingenta donauit, quod excruciatã grauissimis tormentis de scelere patroni reticuisset. Quas ob res inter reliquos honores decretus est ei clypeus aureus: quem quotãnis certo die collegia sacerdotum in Capitolium ferrent, senatu prosequente: nobilibusq; pueris, ac puellis, carmine modulato, laudes uirtutum eius canentibus. Decretum autem, ut dies, quo cepisset imperium, Palilia uocaretur, uelut argumentum rursus condita urbis.

Consulatus

As̄ ut suffragia.

Cõfiscata pecunia.

As̄ reddent.

Representata, pro exhibitã. Vectigaliorum, pro uectigalium

Laudes uirtutum, pro laudatione

Consulatus quattuor gessit. Primum ex Cal. Ianuarijs per duos mēses. *Se-* 17
cundum ex Cal. Ianuarijs per triginta dies. Tertiū usq; in Idus Ianuarij,
 Quartū usq; in VII Idus easdem. Ex omnibus duos nouissimos cōiunxit. Ter-
 tium autem Lugduni inijt solus: non, ut quidam opinantur, superbia, negligē-
 tiāue, sed quod defunctū sub Calendarū diem collegā rescisse absens nō potue-
 rat. Cōgiarium populo bis dedit trecenos H.S. toties abundantissimū epulum
 senatui, equestricq; ordini, etiam coniugibus, ac liberis utrorūq;. Posteriore epu-
 lo forensia insuper uiris, pueris, ac fœminis fascias purpurā, ac conchylij distri-
 buit. Et ut lætitiā publicā in perpetuum quoq; auget: adiecit diem Satur-
 nalibus, appellauitq; Iuuenalem.

Forense, uel
 suis genus

Mvnera gladiatoria partim in Amphitheatro Tauri, partim in septis ali- 18
 quot ædificauit: quibus inseruit cateruas Afrorū, Campanorūq; pugilū,
 ex utraq; regione electissimorum. Neq; spectaculis semper ipse præfedit, sed in
 terdum aut magistratibus, aut amicis præsidendi munus iniunxit. Scenicos lu-
 dos & assidue, & uarij generis, multifariam fecit: quondam etiam & nocturnos
 accensis tota urbe luminibus. Sparit & missilia uariarū rerum, & panaria cum
 obsonio uiritim diuisit. Qua epulatione, equiti Ro. contra se hilarius, auidiusq;
 uescenti partes suas misit. Sed & senatori ob eandē causam codicillos, quibus
 prætorem eum extra ordinem designabat. Aedidit & Circenses plurimos à ma-
 ne usq; ad uesperam, interiecta modo Africanarū uenatione, modo Troiæ de-
 cursione, quosdam aut præcipuos, minio, & chryfocolla constrato circo: ne ullis
 nisi ex senatorio ordine aurigantibus. Cōmisit, & subitos, cum lege Luciana ap-
 paratum Circi prospicientem pauci ex proximis menianis postulassent.

Iniungere, p
 mandare,
 επιτιθεσθαι.
 Multifariā.
 Cōtra se, ex
 aduerso.

Als t qd
 dam,
 Missilia
 uariarū
 rerū, pro
 uarias
 res missi-
 les.

Aurigare.

Alij non ha-
 bent excogi-
 tauit.

Nouum præterea, atq; inauditum genus spectaculi excogitauit. Nam Ba 19
 iarum medium interuallum, & puteolanas moles, triū millium & sexcen-
 torum ferè passuum ponte coniunxit. Contractis undiq; onerarijs nauibus, &
 ordine duplici ad ancoras collocatis, superiectoq; aggere terreno, ac directo
 in Appiæ uia formā. Per hunc pontem ultro citro commeauit, biduo continen-
 ti. Primo die phalerato equo, insignisq; quercica corona, & securi, & cetra, & gla-
 dio, aureaq; chlamyde. Postridie quadrigario habitu curriculoq; biijugi famo-
 rum equorū præ se ferens Dareum puerū ex Parthorum obsidibus, comitan-
 te prætorianorū agmine, & in effedis cohorte amicorum. Scio plerosq; existi-
 masse, talem à Caio pontem excogitatum, æmulatione Xerxis, qui nō sine ad-
 miratione aliquanto angustiorē Hellespontum cōtabulauerit. Alios, ut Ger-
 maniam, & Britanniam, quibus imminēbat, aliquid immensū operis fama terri-
 taret. Sed auum meum narrantem puer audiebam, causam operis ab interiori-
 bus aulicis proditam, quod Thrasyllus mathematicus, anxio de successore Ti-
 berio, & in uerum nepotem proniori, affirmasset, non magis Caium imperatu-
 rum, quā per baiarum sinum equis discursurum.

Ultro citro,
 sine coniun-
 ctione.
 Biduū conti-
 nēs, pro ppe-
 tuū biduū.
 Biijuge curri-
 culum.
 Famosi eq;
 pro notis, ac
 celebribus.

Cōtabu-
 lare, pō-
 te cōster-
 nere.

Als taticos.

Aedidit & peregre spectacula in Sicilia. Syracusis hasticos ludos, & in Gal 20
 lia Lugduni Miscellos. Sed hic certamen quoq; græcā, latinæq; faciūdiæ.
 Quo certamine ferunt uictoribus præmia uictos contulisse, eorundem & lau-
 des compo-

des componere coactos. Eos autem, qui maxime displicuissent, scripta sua spongia, linguaue delere iussos: nisi ferulis obiurgari, aut flumine proximo mergi maluissent.

21 **O**pera sub Tiberio semiperfecta, templum Augusti, theatrumq; Pompeij absoluit, Inchoauit autem aquaeductum regione Tyburti, & amphitheatrum iuxta septa. Quorum operum a successore eius Claudio, alteru peractum, omisum alteru est. Syracusis collapsa uetustate moenia, Deorumq; aedes refecta. Destinauerat & Sami Polycratis regiam restituere: Mileti didymeum peragere: in iugo alpium urbem condere: sed ante omnia Isthmum in Achaia per fodere. Miseratq; iam ad dimetiendum opus primipilarem Caium.

Peragere, p
reficere.

22 **H**actenus quasi de principe, reliqua ut de monstro narrada sunt. Compluribus cognominibus assumptis (nam & Pius, & Castroru filius, & pater exercituu, & OPT. MAX. Caesar uocabatur) cu audiret forte Reges, qui officij causa in urbē aduenerat: cocertantes apud se super cenā, de nobilitate generis exclamauit: *Εἰς νόβητος ἔσω εἰς βασιλεύς*. Nec multum abfuit, quin statim diadema sumeret: speciemq; principatus in regni formam couerteret: Verum admonitus, & principum, & regum se excessisse fastigium: diuinam ex eo maiestatem asserere sibi coepit. Datoq; negotio, ut simulacra numinu, religione & arte praedara, inter qua Olympici Iouis apportarētur egregia: quibus capite dempto suum imponeretur, partem palatij ad forum usq; promouit; atq; aede Castoris, & Pollucis in uestibulum transfigurata, consistens saepe inter fratres Deos medium, se adorandum aduentibus exhibebat: & quidam eum Latialem Iouem consalutauerunt. Templum etiam numini suo proprium: & sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. In templo simulacrum stabat aureum Iconium. Amiciebaturq; quotidie ueste, quali ipse uteretur. Magisteria sacerdotij ditissimus quisq;: & ambitione & licitatione maxima uicibus comparabant. Hostiaerant phoenicopteri, pauones, tetraones, Numidicae, Meleagrides, phasianae: quae generatim per singulos dies immolarentur: & noctibus quidem plenā, fulgentemq; lunam inuibat assidue in amplexus, atq; concubitum. Interdiu uero cum Capitolino Ioue secretō fabulabat: modo insufurrans, ac praebens inuicem aures: modo clarius, nec sine iurgijs. Nam uox cominantis audita est:

Id est, Vnus dominus sit unus rex.

Als adoptarentur. alsie Gracia Transfigura ta.

Comparare, plane pro emere. Generatim, per genera.

Id est, Ad terrā Gracoru trāfferam te.

Εἰς γαίαν δαναῶν περάσω.
Donec exoratus, ut referebat, & in contuberniu ultro inuitatus, super templum Diui Augusti ponte transmissio, palatium, capitoliumq; coniunxit. Mox quo propior esset, in area capitolina nouae domus fundamenta iecit.

23 **A**ggrippae se nepotem neq; credi, neq; dici ob ignobilitatem eius uolebat. Succesebatq; siqui uel oratione, uel carmine, imaginibus eum Caesarum infererent. Praedicabat autem matre suam ex incesto, quod Augustus cum Iulia filia commisisset procreatam. Ac non contentus hac Augusti insectatione: Actiacas, singulasq; uictorias, ut funestas Po. Ro. & calamitosas uetuit solenni bus ferijs celebrari. Liuiam Augustam proauiam Vlysem stolatum idēdem appellans, etiam ignobilitatis quadam ad senatum epistola arguere ausus est:

h quasi

As† Lingol
nem,

quasi materno auo Decurione Fundano ortam, cum publicis monumētis certū sit. Aufudium† Lirgonē Romæ honoribus functum. Auia Antonia secretum petenti denegauit: nisi ut interueniret Macro præfectus. Ac per istiusmodi indignitates, & tædia, causa extitit mortis: dato tamen, ut quidam putant, & ueneno. Nec defunctæ ullum honorē habuit: prospexitq; e tridinio ardentem ro gum. Fratrem Tiberium inopinantem, repente immisso Tribuno militum, interemit. Syllanum item focerum, ad necem, secādasq; nouacula fauces compulit: caufatus in utroq; quod hic ingressum se turbatius mare non esset secutus: ac spe occupandi urbē, siquid sibi per tempestates accideret, remansisset: ille antidotum aboluisset, quasi ad præcauenda uenena sua sumptum, cum & Syllanus impatientiā nauis uitasset, & molestiam nauigandi: & Tiberius propter assiduam, & ingrauescentem tussim medicamento usus esset. Nam successorem imperij Claudium patruum non nisi in ludibrium referauit.

As† cōtinuo

Cum omnibus fororibus suis stupri consuetudinē fecit. Plenōq; conuiuio 24
singulas infra se uicissim collocabat, uxore supra cubante. Ex his Drusillā uitiasse uirginē, prætextatus adhuc creditur. Atq; etiā in cōcubitu eius quondā deprehensus ab auia Antonia, apud quam simul educabātur. Mox Lucio Cassio Longino consulari collocatā abduxit: & in modum iustæ uxoris propalam habuit. Hæredem quoq; bonorum, atq; imperij æger instituit. Eadem defuncta, iusticiam indixit: in quo risisse, lauuisse, cœnasse cum parentibus, aut cōiuge, liberisue, capitale fuit. Ac mœroris impatiens: cum repete, noctūq; profugisset ab urbe: transcurrissetq; Campaniam, Syracusas petijt. Rursusq; inde propere redijt: barba, capillōq; promisso. Nec unq; postea (quantiscunq; de rebus) ne pœnitione quidem Populi, aut apud milites, nisi per nomen Drusillæ deierauit. Reliquas sorores, nec cupiditate tanta, nec dignatione dilexit: Vt quas sæpe exoletis suis prostrauit: Quo facilius eas in causa Aemilij Lepidi condemnauit, quasi adulteras, & insidiarum aduersus se conscias. Nec solum chirographa omniū requisita fraude, ac stupro diuulgauit: sed & tres gladios in necē suā præparatos Marti ultori, addito elogio, consecrauit.

Dignatio, p
seuerentia.

Matrimonia contraxerit turpius, an dimiserit, an tetuerit, nō est facile discernere. Liuiam Horestillam C. Pisoni nubētem: cum ad officium & ipse uenisset, ad se deduci imperauit, intrāq; paucos dies repudiatam biennio post re legauit: quod repetisse usum prioris mariti tempore medio uidebatur. Alij tradunt, adhibitum cœnæ nuptiali mandasse ad Pisonem cōtra accumbentē, noli uxorem meam premere: statimq; conuiuio abduxisse eam secum, & proximo die edixisse matrimoniū sibi repertum exemplo Romuli, & Augusti. Loliam Paulinā C. Memmio cōsulari, exercitus regentis nuptam: facta mentione auia eius, ut quondam pulcherrimæ, subito ex prouincia euocauit, ac perductam à marito cōiunxit sibi: breuicq; missam fecit, interdicto cuiuscq; in perpetuū coitu. 25
Cesoniā neq; facie insigni, neq; ætate integra: matremq; iam ex alio uiro trium filiarum: sed luxuriæ, ac lasciuia perditæ, & ardentius, & constantius amauit: ut sæpe chlamyde, peltāq; & galea comatam, & iuxta adequitantem, militibus ostenderit.

Tēpore me
dio.

Perductā, p
traductam.
Missam face
re, pro repu
diare.

As† armatā.
As† ornata.

Culicq;
cum uer
bo phi
bendi.

ostenderit, amicis uero etiã nudam. Quam enixam uxorio nomine dignatus est, uno atq; eodem die professus: & maritum se eius, & patrem infantis ex ea nata. Infantem autem Iuliam Drusillam appellatam, per omniũ Dearum templa circumferens, Mineruæ gremio imposuit: alendamq; & instituendam commendauit. Nec ullo firmiore iudicio sui seminis esse credebat, quàm feritatis: quæ illi quoq; tanta iam tunc erat, ut infestis digitis ora, & oculos simul ludentium infantium incesserit.

Semen, pro genere.

26 **L**euē, ac frigidum sit his addere: quo propinquos, amicosq; pacto tractauerit. Ptolemaeum regis Iubæ filium, consobrinũ suũ (erat enim & is M. Antonij ex Helenæ filia nepos) & in primis ipsum Macronẽ, ipsam Enniam adiutores imperij: quibus omnibus necessitudinis iure, proq; meritorũ gratia cruenta mors persoluta est. Nihilouerētior, leniorue erga senatũ. Quosdam summis honoribus functos ad essedum sibi occurrere togatos per aliquot passuũ millia: & cœnanti, modo ad pluteũ, modo ad pedes stare succinctos linteo passus est. Alios cum clam interemisset, citare nihilo minus ut uiuos perseverauit, paucos post dies uoluntaria morte perijisse mentitus. **C**oss. oblitis de natali suo edicere: abrogauit magistratum, fuitq; per triduum sine summa potestate Resp. Quæstorem suum in cõiuratione nominatum flagellauit ueste detracta, subiectaq; militum pedibus, quo firme uerberaturi insisterent. Simili superbia, uiolentiãq; cæteros tractauit ordines. Inquietatus fremitu gratuita in circo loca de media nocte occupantium, omnes fustibus abegit. Elisiq; per eum tumultũ uiginti amplius equites Ro. totidem matronæ super innumerã turbam cæterã. Scenicis ludis, inter plebem & equitem causam discordiarũ serens decimas maturius dabat, ut equestria ab infimo quoq; occuparẽtur. Gladiatorio munere, reductis interdum flagrantissimo sole uelis, emitti quenq; uetabat: remotõq; ordinario apparatu, rabidis feris uilissimos senio confectos, gladiatores quoq; pegmares, patres familiarum notos: sed insignes debilitate aliqua corporis, subijciebat. Ac nonnuncq; horreis prædulis, populo famem indixit.

Inquietatus

Viginti amplius, p pluri q; uiginti. Super, pro præter. Equestria.

27 **S**acuitiam ingenij per hæc maxime ostendit. Cum ad saginã ferarũ muneris præparatarũ carius pecudes cõpararẽtur, ex noxijs laniandos adnotauit: & custodiarum seriem recognoscens, nullius inspecto elogio, stans tantũ modo intra porticum mediam à caluo ad caluũ duci imperauit. Votum exegit ab eo, qui pro salute sua gladiatoriam operam promiserat: spectauitq; ferro dimicantem, nec dimisit nisi uictorem, & post multas preces: alterum, qui se periturũ ea de causa uouerat: cunctantẽ pueris tradidit uerberatũ, insultatũq;: qui uotum reposcentes per uicos agerent, quoad præcipitaretur ex aggere. Multos honesti ordinis, deformatos prius stigmatum notis: ad metalla, & munitiones uiarum, aut ad bestias condemnauit, aut bestiarum more quadrupedes cauea coërcuit, aut medios ferra dissecuit. Nec omnes grauibus ex causis: uerum male de mune re suo opinatos, uel quod nuncq; per geniũ suum deierassent. Parentes supplicio filiorum interesse cogebat. Quorum uni ualitudinem excusandĩ læticiam misit. Alium è spectaculo penæ, epulis statim adhibuit: atq; omni comitate ad hilaritatem

Apst ingentam. Compararẽtur charius, plane proemerentur.

Deformatos p fœdatos, cum alias sit formare de formare.

hilaritatem, & iocos prouocauit, Curatorem munerum, ac uenationū per conti-
nuos dies in conspectu suo catenis uerberatū non prius occidit, q̄p̄ offensus pu-
trefacti cerebri odore. Attellanica Poētā, ob ambigui loci uersiculū, mediā am-
phitheatri arena igni cremauit. Equitem Romanū obiectum feris, cum se inno-
centem proclamasset, reduxit, abscissāq; lingua rursus induxit.

Reuocatum quendā à uetere exilio sciscitatus, quid nā ibi facere consuesset, 28
respondente eo per adulationē: Deos semper orauit, ut (quod euenit) peri-
ret Tiberius, & tu imperares, opinās sibi quoq; exules suos mortem imprecari,
misit circum insulas, qui uniuersos cōtrucidarent. Cū discerpi senatorē concupis-
set: subornauit qui ingredientē curiā repente hostem publicū appellantes inua-
derent: graphijsq; confossum lacerandū ceteris traderēt. Nec ante satiatus est,
q̄p̄ mēbra, & art̄, & uiscera hominis tracta p̄ uicos, atq; ante se cōgesta uidisset.

Immanissima facta augebat atrocitate uerborū. Nihil magis in natura sua 29
laudare se, ac probare dicebat, q̄p̄ (ut ipsius uerbo utar) *ἀδίαρπεία*, hoc est in
uerecundiā. Monenti Antoniaē auiaē, tanq̄ parū esset, nō obedire: memēto, ait,
omīa mihi & in omēs licere. Trucidaturus fratrem, quē metu uenenorū praxuni-
ri medicamētis suspicabatur: antidotū, inquit, aduersus Caesarē: Relegatis foro-
ribus, non solū insulas habere se, sed etiā gladios minabatur. Prætoriuū uirū ex
secessu Anticyræ, quam ualitudinis causa petierat: propagari sibi cōmeatum sa-
pius desyderantē, cum mandasset interemi, adiecit necessariā esse sanguinis mis-
sionem, cui tādū nō prodesset helleborū. Decimo quoq; die, numerū punien-
dorum ex custodia subscribens, rationem se purgare dicebat. Gallis, Græcisq;
aliquot uno tempore condemnatis gloriabatur, Gallogræciam se subegisse.

Non temere in quenq; nisi crebris, & minutis ictibus animaduerti passus 30
est: perpetuo, notōq; iam præcepto ita fieri, ut se mori sentiat. Punito per
errorem nominis alio, quam quem destinauerat: ipsum quoq; paria meruisse
dixit. Tragicum illud subinde iactabat.

Oderint, dum metuant.

Sæpe in cunctos pariter senatores, ut Seiani diētes, aut matris, ac fratrum suorum
delatores inuectus est, platis libellis, quos crematos simulauerat: defensaq; Ti-
berij sauitia, quasi necessaria, cū tot criminatibus credendū esset. Equestre ordi-
nē, ut scenæ, arenæq; deuotū assidue proscidit. Infensus turbæ fauētī, aduersus
studiuū suū exclamauit. Utinā P. R. unā ceruicē haberet. Cūq; Tetrinius La-
tro postulare, & qui postularēt, Tetrinios esse ait. Retiarij tunicati quinq; nu-
mero gregatim dimicantes, sine certamine ullo totidē secutoribus succubuerāt:
cū occidi iuberētur: unus, resumpta fuscina, omnes uictores interemit. Hanc ut
crudelissimā cædē & defleuit edicto: & eos, q̄ spectare sustinuissent execrat⁹ est.

Execrat⁹, p̄
male preca-
tus, siue deli-
uouit.

Prosperitas
rerū, nō solū
hominis.

Queri etiam palam de conditione temporum suorum solebat: quod nullis 31
calamitatibus publicis insignirētur. Augusti principatum clade Variana,
Tiberij ruina spectaculorum apud Fidenas memorabile factum, sui obliuionē
imminere prosperitate rerum. Atq; identidem exercituum cædes, famem, pesti-
lentiam, incendia, hiatum aliquem terræ optabat.

Animum

- 32 **A** Nimum quoque remittenti, ludoque & epulis dedito eadem dictorum, factorumque scuitia aderat. Saepe in conspectu prandentis uel comessantis seriarum quaestiones per tormenta habebantur. Miles decollandi artifex quibuscumque est custodia capita amputabat. Puteolis dedicatione pontis, quem excogitatum ab eo significauimus, cum multos e litore inuitasset ad se, repente omnes praecipitauit. Quosdam gubernacula apprehendentes, contis, remisque detrusit in mare. Roma publico epulo seruum, ob detractam lectis argenteam laminam, carnifici con festum tradidit: ut manibus abscissis, atque ante pectus a collo pendebus, praecedente titulo, qui causam poenae indicaret, per coetus epulantiu circunduceretur. Mirmilonem e ludo rudibus secum batuentem, & spon te prostratum confodit ferrea sica, ac more uictoru cu palma discurrit. Admota altaribus uictima succinctus poparu habitu: elato alte malleo, cultrariu mactauit. Lautiore conuiuio effusus subito in cachinnos, COSS. qui iuxta cubabant, quid na rideret blande quaerentibus: quid, inquit, nisi uno meo nutu iugulari utrumque uestru statim posse.
- 33 **I** Nter uarios iocos, cum assistens simulacro Iouis Apellem tragcedum consulisset, uter illi maior uideretur, cunctante flagellis discidit, collaudans subinde uoce deprecans, quasi etiam in gemitu praedulce. Quoties uxoris, uel amicae collu exoscularetur: addebat, tam bona ceruix simulacri iussero, demet. Quin & subinde iactabat, exquisituru semel fidiculis de Cesonia sua, cur tantopere diligeret.
- 34 **N** Ec minore liuore, ac malignitate, quam superbia, scuitiaque penes aduersus omnis aui homines grassatus est. Statuas uiro rum illustrium, ab Augusto ex Capitolina area propter angustias in Martiu campum collatas, ita subuertit, atque disciecit: ut restitui saluis titulis non ualuerint. Venuitque posthac uiuentium cuique usque statuam, aut imaginem, nisi consulto se, & autore poni. Cogitauit etiam de Homeri carminibus abolendis. Cur enim sibi non licere dicens, quod Platoni licuisset: qui eum e ciuitate, quam constituebat, eiecerit. Sed & Vergiliu, & Titi Liuii scripta, & imagines, paulum abfuit, quin ex omnibus Bibliothecis amoueret. Quorum alterum, ut nullius ingenii, minimaque doctrinae, alteru ut uerbosum in historia, negligenterque carpebat. De iuris quoque Consultis, quasi scientiae eorum omnem usum aboliturus saepe iactauit, se (mehercle) effecturu, ne quid respondere possint praeter aequum.
- 35 **V** Etera familiarium insignia nobilissimo cuique ademit: Torquato torque, Cincinnato crinem, Cn. Pompeio stirpis antiquae, magni cognome. Ptolemaeum, de quo retuli, & accersitum e regno, & exceptu honorifice, non alia de causa repente percussit, quam quod adente se munus ingressum spectacula conuertisse hominu oculos fulgore purpureae abollae animaduertit. Pulchros & comatos, quoties sibi occurrerent, occipitio raso deturpabat. Erat Esus Proculus patre primipilari, ob egregiam corporis amplitudinem, & speciem collosseros dictus. Hunc e spectaculis detractum, repete & in arena deductu, Thraci, & mox hoplomacho comparauit: bisque uictorem constringi sine mora iussit: & pannis oblitum uicatim circunduci, ac mulieribus ostendi, deinde iugulari. Nullus denique tam abiecta conditionis, tamque extremae sortis fuit, cuius non commodis h 3 obrectaret.

Decollare
etiam apud
Senecam.

Alsi retrusit

Batueret cu
illo.

Alsi se uel

alsi ponerit

Alsi eum.

Deturpare,
pro defor
mare.Fortetco
lossaos.

obtrectaret. Nemorensi regi, quod multos iam annos potiretur sacerdotio, ualidiorem aduersariū subornauit. Cum quodam die muneris, essedario Porio, ob prosperam pugnam seruum suum manumittēti studiosius plausum esset: ita se proripuit ē spectaculis, ut calcata lacinia togæ, præceps per gradus iret in dignabundus, & clamitans, dominum gentium populum ex re leuissima plus honoris gladiatori tribuentem, q̄ consecratis principibus, aut præfenti sibi.

Lacinia.
Consecrati principes.
Pudicitia neq; suæ, neq; alienæ pepercit. Marcū Lepidum, M. Nestorē Pan-
Super, pro præter. Nō temere, non fere.
Maxime placitam.
Al'si Nepotatus.
De cedris, p e cedris.
Vertente anno, p finito, sicut incēte.

tomimū, quosdā obsides dilexisse fert, cōmercio mutui stupri. Valeri⁹ Catulus cōsulari familia iuuenis stupratū à se, ac latera sibi cōtubernio ei⁹ defessa, etiam uociferatus est. Super sororum incesta, & notissimū prostitutæ Pyralidis amorē, nō temere ulla illustriore scēmina abstinuit: quas plerūq; cū maritis ad cœnā uocatis, præterq; pedes suos trāseuntes diligēter, ac lente, mercantiū more cōsiderabat: etiā faciem manu alleuans, siquæ pudore summitterēt. Quoties deinde libuisset, egressus triclinio, cum maxime placitam seuocasset, paulo post recentibus adhuc lasciuia notis, reuersus uel laudabat palam, uel uituperabat singula, numerans bona, malæ corporis, atq; concubitus. Quibusdam, absentium maritorū nomine, repudium ipse misit: iussitq; in acta referri.

Nepotinis sumptibus omniū prodigorū ingenia superauit, cōmentus nouum balnearū usum, portentosissima genera ciborū, atq; cœnarū: ut calidis, frigidisq; unguentis lauaretur: preciosissimas margaritas aceto liquefactas forberet: conuiujs ex auro panes, & obsonia apponeret, aut frugi hominē esse oportere dictitans, aut Cæsare. Quin & nūmos non mediocris summa ē fastigio basilicæ Iuliæ per aliquot dies sparsit in plebē. Fabricauit & de cedris liburnicas, gematis puppibus, uersicoloribus uelis, magna thermarū & porticuū, & tricliniorū laxitate: magnāq; etiā uitū & pomiferarū arborū uarietate, quibus discumbēs de die inter choros, ac symphonias litora Campaniæ peragraret. In extructionibus prætoriorū, atq; uillarum, omni ratione posthabita, nihil tam efficere concupiscebat, q̄ quod posse effici negaretur. Et iactæ itaq; moles infesto, ac profundo mari, excisæ rupes durissimi silicis, & campi montibus aggere æquati, & cōplanata fossuris montiū iuga, incredibili quidē celeritate, cum moræ culpa capite lueretur. Ac ne singula enumerē, immensas opes, totūmq; illud Tib. Cæsaris uicies, ac septies millies HS non toto uertente anno absumpsit.

Exhaustus igitur, atq; egens, ad rapinas cōuertit animū, uario, & exquisitis-
38

simo calumniarū, & auctiorū, & uectigaliū genere. Negabat iure ciuitatē Romanā usurpare eos, quorū maiores sibi, posterisq; eam impetrassent, nisi filij essent. Neq; em̄ intelligi debere posteros ultra hunc gradū. Prolatāq; Diuorū Iulij & Augusti diplomata, ut uetera & obsoleta deflebat. Arguebat & perperā editos census, & quibus postea quacūq; de causa quicq; incrementi accessisset. Testamenta primipilariū, qui ab initio principatus Tiberij, neq; illū, neq; se hæredē reliquissent, ut ingrata rescidit. Item cæterorū, ut irrita, & uana, quoscunq; quis diceret hærede Cæsare mori destinasse. Quo metu iniecto, cū iam & ab ignotis inter familiares, & à parentibus inter liberos palam hæres nuncuparetur:

Incestū hoc.

37

38

paretur: derisores uocabat. quod post nuncupationē uiuere p̄suerarent: & multis uenenatas maectas misit. Cognoscebat autē de talibus causis, taxato prius modo summā, ad quē conficiendū consideret, confecto demū excitabat. Ac ne paululū quidē morā patiens super XL reos quondā ex diuersis criminibus una sententiā cōdemnauit: gloriatusq; est expergefactā somno Caesoniā, quātum egisset, dum ea meridiaret. Auctione proposita, reliquias omniū spectaculorū subiecit, & uenditauit: exquirens per se precia, & usq; eo extendens, ut quidā imenso coacti quædā emere, ac bonis exuti uenas sibi inciderent. Nota res est, Aponio Saturnio inter subsellia dormitante, monitum à Caio præconem, ne prætorium uirum crebro capitis motu nutantē sibi præteriret: nec licēdi finem factum, quoad XIII gladiatores H-S nonagies ignorantī addicerentur.

Maectæ uenenatæ.

Expgefacta somno. Meridiaret.

39 **I**N Gallia quoq; cum damnatarū sororū ornamenta, & supellectilem, & seruos, atq; etiā liberos, immensis precijs uendidisset, inuitatus lucro quicquid instrumenti ueteris aulae erat, ab urbe repetijt, cōprehensis ad deportandū meritorijs quoq; uehiculis, & pistrinensibus iumentis: adeo, ut panis Romæ saepe deficeret: & litigatorē pleriq; quod occurrere absentes ad uadimonium non possent, causa caderent. Cui instrumento distrahendo nihil non fraudis, ac lenociniij adhibuit, modo auaritiæ singulos increpans: & quod non puderet eos locupletiores esse, q̄ se, modo pœnitentiā simulans, qd' principaliū rerū priuatis copiā faceret. Cōpererat prouinciale locupletē ducēta H-S numerasse uocatoribus, ut per fallaciā cōuiuio interponeret: nec tulerat moleste tam magno aestimari honore cœnæ suæ. Huic postero die sedenti in auctione misit, qui nescio qd' friuoli ducentis millibus traderet: diceretq; cœnaturū apud Cæsare uocatu ipsius.

Meritoria uehicula. Pistrinensia iumenta.

Increpo te auaritiæ.

Vocatores.

Vocatu ipsi

40 **V**ectigalia noua, atq; inaudita primū per publicanos: deinde, quia lucrum exuberabat, per Cæturiones, Tribunosq; prætorianos exercuit. Nullo rerum, aut hominū genere omisso, cui non tributū aliquid imponeret: pro edulij, quæ tota urbe uenirent, certum, statumq; exigebatur. Pro litibus, atq; iudicijs, ubicunq; conceptis quadragesima summā, de qua litigaretur, nec sine pœna, si quis composuisse, uel donasse negociū conuinceretur. Ex gerulorū diurnis quaestibus pars octaua, ex capturis prostituerarū quantū quæq; uno cōcubitu mereret. Additumq; ad caput legis, ut tenerentur publico, & quæ meretriciū, qui uenocinium fecissent: nec non & matrimonia obnoxia essent.

quadragesima, scilicet pars.

Ubicunq; si ne uerbo, p ubiuis. Captura, p quaestu. Meretriciū, pro quaestu meretricio.

41 **H**uiusmodi uectigalib; indictis, neq; ppositis, cū per ignorantia scripturæ multa cōmissa fierēt: tandē flagitate Po. Ro. pposuit qdē legē, sed & minutissimis literis, & angustissimo loco: uti ne cui describere liceret. Ac ne qd' nō manuiarū genus experiret: lupanar in palatio constituit, destructisq; & instructis p loci dignitate cōplurib; cellis, in qbus matronæ, ingenuicq; starēt. Misit circū fora, & basilicas nomēculatores ad inuitādos in libidinē iuueues, senesq; præbita adueniētib; pecunia scœnebris: appositicq; q nomina palā subnotarēt, quasi ad iuuatiū Cæsaris redit. Ac ne ex lusu qdē alex cōpendiū spernēs, plus mēdacio atq; etiā piurio lucrabat. Et quodā pximo collusori, demādata uice sua, pgressus in atrium domus cū prætereūtes duos equites Ro. locupletes sine mora corripit.

Demadat illi suam uicē.

h 4 confisca

Confiscari
homines.

confiscariq; iussisset: exultans redijt, gloriansq; nunq; se prosperiore alca usum.

Ineunte anno
p incipite.
Ante eu, pro
coram eo.

Filia uero nata paupertatem: nec iam imperatoria modo, sed & patria con-
querens onera: collationes in alimoniam, atq; dotem puella recepit. Edixit
& strenas ineunte anno se receptoru: stetitq; in uestibulo aedium Cal. Ianuarijs
ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus, ac sinu, omnis generis tur-
ba fundebat. Nouissime contrectanda pecunia cupidine incensus, saepe super
immos aureorum acruos patentissimo diffusos loco, & nudis pedibus spa-
tius, & toto corpore aliquandiu uolutatus est.

Ex destina-
to, ex pposi-
to, non casu.
BATAVI

Militiam, resq; bellicas semel attigit, neq; ex destinato, sed cum ad uisendu
nemus, flumenq; Clitumni Meuaniam processisset. Admonitus de sup-
plendo numero Batauoru, q; circa se habebat: expeditionis Germanicae impe-
tum cepit: neq; distulit, sed legionib; & auxilijs undiq; excitis, delectib; undiq;
acerbissime actis, contracto & omis generis comeatu quantu nuq; ante alter, in
gressus est: confecitq; modo tam festinanter, & rapide: ut praetorianae cohortes
contra morem signa iumentis imponere, & ita subsequi cogentur: interdum
adeo segniter, & delicate, ut octophoro ueheretur, atq; a propinquaru urbium
plebe uerri sibi uias, & conspergi propter puluerem exigeret.

Alst quatos

Alst octa-
phoro.

Postq; castra attigit, ut se acrem, & seuerum ducem ostenderet: legatos, qui
auxilia serius ex diuersis locis adduxerant, cum ignominia dimisit. At in ex-
ercitu recensendo plerisq; Centurionu maturis iam, & nonnullis ante paucissi-
mos, q; consummaturi essent dies, primos pilos ademit, causatus seniui cuiusq;
& imbecillitatem: caeterorum increpita cupiditate, comoda emeritae militiae ad
sexcentoru millium summam recidit. Nihil autem amplius, q; Admimocino Bel-
lini Batauorum regis filio, qui pulsus a patre cum exigua manu transfugerat, in
deditionem recepto, quasi uniuersa tradita insula, magnificas Romae literas mi-
sit, monitis saepe latoribus, ut uehiculo ad forum usq; & curiam pertenderent, nec
nisi in aede Martis, ac frequente senatu COSS. traderent.

Consumma-
re dies, p ex-
plere tepus.
Increpita cu-
piditas, ut ad-
rem quoq;
pertineat.

Latores lite-
rarum.

Primos
pilos.

Mox deficiente belli materia, paucos de custodia Germanos traicti, oculiq;
trans Rhenum iussit: ac sibi post prandiu, q; tumultuosissime adesse hoste
nunciari. Quo facto, proripuit se cum amicis, & parte equitu praetorianor; in pro-
ximam syluam, truncatisq; arboribus, & in modum trophaeoru adornatis, ad lumi-
na reuersus, eoru quide, qui secuti non essent, timiditate, & ignauia corripuit: co-
mites autem, & participes uictoriae nouo genere, ac nomine coronaru donauit:
quas distinctas solis, ac lunae, syderuq; specie, exploratorias appellauit. Rursus
obsides quosdam abductos a literario ludo, clamq; praemissos, deserto repente co-
uiuio cum equitatu insecutus ueluti profugos, ac reprehensos in catenis reduxit.
in hoc quoq; nimio praeter modum intemperans. Repetita caena renuicantes co-
actum agmen, sicut erant, loricated ad discumbendum adhortatus est. Monuit etiam
notissimo Vergilij uersu. Duraret: secundisq; se rebus seruaret. Atq; inter haec
absentem senatum, populumq; grauissimo obiurgauit edicto, quod Caesare praer-
liante, & tantis criminibus obiecto, intempestiua conuiuia, circum & theatra, &
amcenos secessus celebrarent.

Alst memori-
bus.

Postremo

46 **P**ostremo, quasi perpetraturus bellum directa acie in litore Oceani, ac balistis, machinisq; dispositis, nemine gnaro, ac opinante quidnam cepturus esset: repente ut conchas legerent, galeasq; & sinus replerent: imperavit, spolia Oceani uocās Capitolio, palatioq; debita. Et in iudiciū uictoriā altissimā turrē excitauit: ex qua, ut ex Pharo, noctibus ad regendos nauium cursus, ignes emicarent: pronunciantoq; militi donatiuo, centenis uiritim denarijs, quasi omne exemplum liberalitatis supergressus: abite, inquit, leti: abite locupletes.

Nemine gnaro, p cōscio.

Excitare turrim, pro erigere.

47 **C**onuersus hinc ad curā triumphi præter captiuos, ac trāsflugas Barbaros, Galliarū quoq; procerissimū quenq; & ut ipse dicebat, ἀξιολογία μὲν τῶν, ac nōnullos ex principib⁹ legit, ac seposuit ad pompā: coegitq; nō tantū rutilare, & sūmittere comā, sed & sermonē Germanicū addiscere, & nomina barbarica ferre. Præcepit etiā triremes, qbus introierat Oceanū, magna ex parte itinere terre stri Romā deuehi, Scripsit & pcuratoribus, triūphū appararēt, q̄ minima summa, sed quātus nūq; alius fuisset, quādo in omniū hominū bona ius haberēt.

48 **P**rius q̄ prouincia decederet, consiliū inijt nefandæ atrocitatis. Legiones quæ post excessum Augusti seditionē olim mouerant: cōtrucidandi, quod & patrē suū Germanicū ducem, & se infantē, tunc obsedissent. Vixq; à tam præcipiti cogitatione reuocatus, inhiberi nullo potuit modo, quin decimare uelle p̄seueraret. Vocatos itaq; ad concionē inermes, atq; etiā gladijs dispositis equitatu armato[†] circūfedit. Sed cū uideret suspecta re, plerosq; dilabi ad resumenda, siqua uis fieret, arma: profugit: cōcione. cōfestimq; urbē petijt, deflexa omni acerbitate in senatum: cui[†] animaduertendos tantorū dedecorum rumores palam minabatur, querens inter cætera, fraudatū se iusto triumpho, cum ipse paulo ante, ne quid de honoribus suis ageretur, etiā sub mortis pœna denūciaflet.

Circūfedit, p obsedit. Alsicōcionē

Als iad euer tendos.

Sub pœna mortis.

Als i cir cū dedit.

49 **A**ditus ergo in itinere à legatis amplissimi ordinis, ut maturaret, orātibus q̄ maxima uoce: ueniā, inquit, ueniā: & hic mecū, (capulum gladij crebro uerberās, quo cinctus erat) edixit, & reuerti se, sed ijs tantū, qui optarēt, equestri ordini, & populo. Nam se neq; ciuē, neq; principē senatui amplius fore. Vetuit etiā quenq; senatorū sibi occurrere: atq; omisso, uel dilato triūpho ouans urbē natali suo ingressus est. Intraq; quartū mensem periijt, ingentia facinora ausus, & aliquanto maiora moliens. Siquidē proposuerat Antiū, deinde Alexandriā cōmigrare, interēpto prius utriusq; ordinis electissimo q̄q;. Quod ne cui dubiū uideat, in secretis ei⁹ reperti sunt duo libelli diuerso titulo, alteri gladi⁹, alteri pugio index erat. Ambo notas, & nomina cōtinebāt morti destinatorū. Inuēta & arca ingēs uariorū uenenorū plena: qbus mox à Claudio demersis, infecta maria traduntur, nō sine pisciū exitio, quos enectos æstus in proxima litora ciecit.

Cōmigrare.

Enectos, pro extinctos.

50 **S**tatura fuit eminētī, pallido colore, corpore enormi, gracilitate maxima ceruicis, & crurum, & oculis, & temporibus cōcauis: fronte lata, & torua: capillo raro, ac circa uerticem nullo, hirsutus cætera. Quare transeunte eo, prospicere ex superiore parte, aut omnino quacunq; de causa capram nominare criminofum & exitiale habebatur. Vultum uero natura horridum, ac tetrum etiam ex industriā efferabat, componens ad speculum in omnem terrorem, ac formidinem. Valetudo ei neq; corporis, neq; animi constitit. Puer comitiali morbo uexatus,

Potionatus,
uenero affe-
ctus.

uexatus, in adolescentia, ita patiens laborum erat, ut tamen nonnunquam subita de fectione ingredi, stare, colligere semet, ac sufferre uix posset. Mentis ualetudine & ipse senserat: ac subinde de secessu, de quo purgatio cerebro cogitauit. Creditur potionatus a Cefonia uxore amatorio quidem medicamento: sed quod in furorem uerterit. Incitabatur insomnia maxime: neque enim plus, quam tribus nocturnis horis quiescebat: ac ne his quidem placida quiete, sed pauca miris rerum imaginibus: ut qui inter ceteras, pelagi quondam specie colloquente secum uidere uisus sit. Ideoque magna parte noctis, uigiliae, cubandique taedio, nunc toro residens, nunc per longissimas porticus uagus, inuocare identidem, atque expectare lucem consueuerat.

Non immerito mentis ualetudini attribuerim diuersissima in eodem uitia, summam confidentiam, & contra nimium metum. Nam qui Deos tantopere contemneret: ad minima tonitrua, & fulgura conuere, caput obuolueret: ad uero maiora proripere se estrato, sub lectum quoque cedere solebat. Peregrinatione quidem Siciliensi, irrisis multorum locorum miraculis, repetere a Messana noctu profugit: Aetnae uerticis fumo, ac murmure pauifectus. Aduersus Barbaros quoque minacissimus. Cum trans Rhenum inter angustias, denique agmen iter essedo faceret: dicente quodam, non mediocre fore consternationem, sicunde hostis apparet: equum ilico conscendit, ac prope uersus ad pontes, ut eos calonibus, & impeditis stipatos reperit: impatiens morae per manus, ac super capita hominum translatus est. Mox etiam audita rebellionem Germaniae: fugam, & subsidia fugae classes apparabat uno solatio acquiescens, transmarinas sibi superfuturas puincias, si uictores alpium iuga, ut Cimbri, uel etiam urbem, ut Senones quondam occuparet. Unde credo percussoribus eius postea consilium natum, apud tumultuantes milites ementiendi ipsum sibi manus intulisse, nuncio mala pugnae perterritum.

Mala pugna

Vestitu, calciatque, & cetero habitu, neque patrio, neque ciuili, ac ne uirili quidem, ac denique non humano semper usus est. Saepem depictas, gematasque indutus penulas: manuleatus, & armillatus in publicum processit, aliquando sericatus & cycladatus: ac modo in crepidis, uel cothurnis, modo in speculatoria caligae, nonnunquam socco muliebri. Plerumque uero aurea barba fulmen tenens, ac fuscinae, aut caduceum deorum insignia, atque etiam Veneris cultu conspectus est. Triumphalem quidem ornatum etiam ante expeditionem assidue gestauit. Interdum & Magni Alexandri thoracem repetitum e conditorio eius.

Manuleatus.
Armillatus.
Sericatus.
Cycladatus.
Soccus muliebri.

In crepidis, p. crepidae.
Caliga speculatoria.

Eodem loco, p. eodem loco.

Edisciplinis liberalibus minimum eruditioni, eloquentiae plurimum attendit, quantum uis facundus, & promptus utique, si perorandum in aliquem esset. Irato & uerba, & sententiae suppetebant. Pronunciatio quoque, & uox, ut neque eodem loco praearidore confisteret: & exaudiretur a procul stantibus. Peroraturus stricturum se lucubrationis suae telum minabatur. Lenius, comptiusque scribendi genus adeo contemnens, ut Senecam tum maxime placentem, commissiones meras componere, & arenam esse sine calce diceret. Solebat etiam prosperis orationum actionibus rescribere: & magnorum in Senatu reorum accusationes, defensionisque meditari. Ac (prout stilus cesserat) uel onerare sententia sua quencumque, uel subleuare, equestri quoque ordine ad audiendum inuitato per edicta.

Sed &

- 54 **S**ed & aliorum generū artes studiosissime, & diuersissimas exercuit. Thrax, & auriga, idem cantor, atque saltator batuebat pugnatorijs armis. Auriga bat extructo plurifariam circo. Canendi, ac saltandi uoluptate ita efferebatur: ut ne publicis quidem spectaculis temperaret: quo minus & tragædo pronuncianti & cōcineret, & gestū histrionis quasi laudans uel corrigens palam effingeret. Nec alia de causa uideretur eo die, quo perijt, peruigiliū indixisse, quàm ut initium in cœnam prodeundi licentia temporis auspicaretur. Saltabat autem nonnunquā etiam noctu. Et quondam tres consulares secunda uigilia in palatium accitos: multaq; & extrema metuētes, super pulpitem collocauit. Deinde repente magno tibiatarum, & scabellorum crepitu, cum palla, tunicāq; talari profiliuit: ac defaltato cantico abiit. Atq; hic tam docilis ad cætera, natare nescijt. Batuerē cū illo.
Aurigare.
Plurifariam.
Peruigiliū.
Defaltare canticum.
- 55 **Q**uorum uero studio teneretur, omnibus ad insaniam fauit. M. Nestorem Pantomimū etiā inter spectacula osculabatur: ac si quis saltate eo uel leuiter obstreperet detrahi iussum manu sua flagellabat. Equiti Ro. tumultuanti p Centurionē denunciāuit, ut abiret sine mora Hostiā: perferretq; ad Ptolemæū regem in Mauritanā codicillos suos. Quorū exemplum erat. Ei, quē istuc misit, neq; boni quicquid, neq; mali feceris. Thraces quosdā Germanis corporis custodibus præposuit. Mirmillonū armaturas rescidit: Columbo uictori, leuiter tamen saucio uenenū in plagam addidit, quod ex eo Columbinū appellauit. Sic certe inter alia uenena scriptum ab eo repertum est. Prasinæ factioni ita addictus & deditus, ut cœnaret in stabulo assidue, & maneret. Agitatori Cythico comessatione quadam in Apophoretis uicis H. S. cōtulit. Incitato equo, cuius causa pridie Circenses, ne inquietaretur, uiciniæ silentium per milites indicere solebat: præter equile marmoreum, & præsepe eburneum: præterq; purpurea tegumenta, ac monile è gemmis: domū etiam & familiā, & suppellectilem dedit: quo lautius nomine eius inuitati, acciperentur: consulatū quoq; traditur destinasse. Assi Eutycho Apophoreta Equile.
- 56 **I**ta bacchantē, atq; grassantē nō defuit plerisq; tanimus adoriri. Sed una & altera conspiratione detecta: alijs per inopiam occasionis cunctantibus, duo consilium cōmunicauerunt: perfecēruntq; non sine conscientia potentissimorū libertorū, præfectorumq; prætorij: quod ipsi quoq; & si falso in quadā coniuratione, quasi participes nominati: suspectos tamē se, & inuisos sentiebant. Nam & statim seductis magnā fecit inuidiam: districto gladio affirmās sponte se periturum, si & illis morte dignus uideretur. Nec cessauit ex eo criminari alterum alteri, atq; inter se omnes cōmittere. Cūq; placuisset Palatinis ludis spectaculo egressum meridie aggredi: primas sibi partes Cassius Chærea Tribunus cohortis prætorix depoposcit, quem C. seniore iam, & mollem, & effceminatū denotare omni probro consueerat: & modo signū petenti, Priapum aut Venerem dare, modo ex aliqua causa agenti, gratias osculandam manum offerre formatam, cōmotamq; in obscenum modum. Assi consiliū.
- 57 **F**utura cædis multa prodigia extiterunt. Olympiæ simulacrū Iouis: quod dissolutū, transferriq; Romam placuerat, tantum cachinnum repente addidit, ut machinis labefactis opifices diffugerint. Superuenitq; ilico quidam Cassius

Comes-
fatio,
bæcket.

epi-
ore
p.
ga
alaz

Cassius quoque nomine, iussum se somnio affirmans immolare taurum Ioui. Capitolium Capuæ Idibus Martijs de cælo tactum est. Item Romæ cælla palatina atriensis. Nec defuerunt qui cõiectarent, altero ostento periculum à custodibus domino portendi: altero, cædem rursus insignem, qualis eodem die facta quondam fuisset. Consulenti quoque de genitura sua, Sulla mathematicus certissimam necem appropinquare affirmavit. Monuerunt & fortunæ antiatınæ, ut à Cassio caueret. Qua causa ille Cassium Longinum Asiæ tum proconsulem occidentum delegauerat, immemor Chæreã Cassium nominari. Pridie quàm periret, somniauit consistere se in cælo iuxta solium Iouis: impulsumque ab eo dextri pedis pollice, & in terras præcipitatũ. Prodigiõrum loco habita sunt etiã quæ forte illo ipso die paulo prius acciderant. Sacrificans respersus est Phcenicopteri sanguine. Et Pantomimus M. Nestor tragædiã saltauit: quã olim Neoptolemus tragædus ludis, quibus rex Macedonum Philippus occisus est, egerat. Et cum in laureolo mimo, in quo actor proripiens se ruina sanguinẽ uomuit, ut plures secundarum certatim experimentum artis darent: cruore scena abundauit. Parabatur & in noctem spectaculum, quo argumenta inferorum per Aegyptios, & Aethiopes explicarentur.

Genitura, genelis.

Restitit, pro substitit. Repraesentare, p rursus exhibere.

Nono Cal. Februarias, hora quasi septima cunctatus, an ad prandiũ surgeret, marcescente adhuc stomacho pridiani cibi onere: tandem suadentibus amicis egressus est. Cum in crypta, per quam transeundum erat, pueri nobiles ex Asia ad ædendas in scena operas euocati præpararentur: ut eos inspiceret, hortareturque, restitit. Ac nisi princeps gregis algere se diceret: redire, ac repræsentare spectaculum uoluit. Duplex dehinc fama est: alij tradunt alloquẽti pueros à tergo Chæream ceruicem gladio cæsim grauiter percussisse: præmissa uoce, hoc age. Dehinc Cornelium Sabinum alterum è cõiuratis Tribunum ex aduerso traicisse pectus: alij Sabinum, summotam per cõscios Centuriones turbam, signũ more militiæ petisse, & Caio Iouem dante Chæream exclamasse, acciperatum, respicientique maxillam ictu discidisse, iacentem, contractisque membris dimitantem se uiuere, cæteri uulneribus xxx cõfecerunt. Nam signũ erat omnium, repete. Quidam etiam per obscœna ferrum adegerunt. Ad primũ tumultum lecticarij cum asseribus in auxiliũ accurrerunt. Mox Germani corporis custodes, ac nonnullos ex percussoribus, quosdã etiã Senatores innoxios interemerunt.

Vixit annis xxviii, imperauit triennio & x mensibus, diebusque viii. Cadauer eius dãm in hortos lamianos asportatum, & tumultuario rogo semiambustum leui cespite obrutum est. Postea per sorores ab exilio reuersas erutum, crematum, sepultumque. Satis constet prius, quàm id fieret, hortorum custodes umbris inquietatos. In ea quoque domo, in qua occubuerit, nullam noctem sine aliquo terrore transactã: donec ipsa domus incendio consumpta sit. Perijt unã & uxor Cesonia, gladio à Centurione confossa, & filia parieti illisa.

Inquietare, p molestus esse.

Conditionem temporum illorum etiam per hæc æstimare quiuis possit. Nam neque cæde uulgata statim creditum est. Fuitque suspicio ab ipso Caio, famam cædis simulatam & emissam: ut eo pacto erga se hominum mentesprehenderet.

deprehenderet. Neq; coniurati cuiq; imperiū destinauerunt. Et senatus in asse-
renda libertate adeo consensit, ut COSS. primo non in curiam, quia Iulia uoca-
batur, sed in Capitoliū conuocarent. Quidam uero sententiæ loco abolendam
Caesarum memoriam, ac diruenda templa censuerint. Obseruatum autem, no-
tatu m̄q; est in primis, Caesares omnes, quibus Caij prænomen fuit, ferro pe-
riisse: iam inde ab eo, qui Cinnanis temporibus sit occisus.

C SVETONII TRANQVIL

D. CLAVDIVS CAESAR.

ATREM CLAVDII CAESARIS DRVSVM,
olim Decimū, mox Neronē prænominē: Livia cum
Augusto grauida nupsisset, intra mensem tertiu pe-
perit. Fuitq; suspicio ex uitrico per adulterij consue-
tudinē procreatū. Statim certe uulgatus est uersus:

τὸς εὐτυχῶσι καὶ τριμνα παῖδ' ἴα.

Is Drusus in questurā, praturāq; honore, dux Rhe-
tici, deinde Germanici belli Oceanū Septétrionale
primus Romanorū ducum nauigauit: transq; Rhe-

num fossas noui, & immensi operis effecit: quæ nunc adhuc Drusina uocantur.
Hostem etiā frequenter cæsum, ac penitus in intimas solitudines actum non
prius destitit insequi, quàm species barbaræ mulieris humana amplior, uictorē
tendere ultra, sermone latino prohibuisset. Quas ob res ouādī ius, & triūphalia
ornamenta percepit. Ac post praturam confestim inito consulatu, atq; expedi-
tione repetita, supremū diem morbo obiit in æstiuis castris, quæ ex eo scelerata
sunt appellata. Corpus eius per municipiorum, coloniarumq; primores: sulci-
pientibus obuijs scribarum decurijs, ad urbem deuectū, sepultumq; est in Mar-
tio campo. Cæterum exercitus honorarium ei tumulum excitauit. Circa quem
deinceps stato die quotannis miles decurreret, Galliarumq; ciuitates publi-
ce supplicarent. Præterea Senatus inter alia complura marmoreum arcum cum
trophæis uia Appia decreuit: & Germanici cognomen ipsi, posterisq; eius, fu-
isse autem creditur non minus gloriosi, q̄ ciuilibus animi. Nam ex hoste super ui-
ctorias opima quoq; spolia captasse, summōq; sapius discrimine duces Ger-
manorum tota acie infectatus, nec dissimulasse unq; pristinū se Reip. statum
quandocunq; posset, restitutorū. Vnde existimo nōnullos tradere ausos, suspe-
ctum eum Augusto, reuocatumq; ex prouincia: & quia cunctaretur, interce-
ptum ueneno. Quod equidem magis ne prætermitterem retuli, q̄ quia uerum
aut uerisimile putem. Cum Augustus tantopere, & uiuum dilexerit, ut cohære-
dem semper filijs instituerit, sicut quōdam in senatu professus est: & defunctū
ita pro concione laudauit, ut Deos precatus sit, similes ei Caesares suos face-
rent: sibiq; tam honestum quandoq; exitū darent, q̄ illi dedissent. Nec conten-
tus, elogium tumulo eius uersibus compositis à se insculpsisse, etiā uitæ memo-
riam prosa

Senari⁹ iam
bicus;

Nauigauit
Oceanum.

Honorarius
tumulus.
Excitare tu-
mulum, pro
extruere.

Super, pro
præter.

Als^tquan-
doq;.

Quondam,
p aliquādo.

i riam prosa